

Universal Declaration of Human Rights - Mòoré

© 1996 – 2009 The Office of the High Commissioner for Human Rights

This HTML version prepared by the *UDHR in Unicode* project, <http://www.unicode.org/udhr>.

Ninsaal yel-segdi noy gānegr sebre (yūumd 1948)

Keoogre

B wilgame ti ninsaal b̄ūd fāa tara a burkīndlim la a yel-segdi tōod sēn pa yūd a to, ti b pa tōen n d̄ik tōod-bāmb n koos bi n tek a badawā, n yaa dūni wā bāan gāaga, ned fāa sēn so a vūm ti yem̄bd kaala, la wēg-taab kaalem dūni wā p̄gē yēgrā.

B wilgame ti ninsaal sēn da tog ne yel-segdi ninsā kaalmā waa ne bi-beelem la pāng buud toor-toor sēn sām dūni wā zāng sūuri, la b yākamen moon ti dūni ning sēn na n wa zīnd-a ti ninsaalbā na n wa so b mense, n tōe n gom b sēn date, n tē b sēn date, n wa yi rabeem, yaeesg la far buudā fāa p̄gē wā, n yaa ninsaal sēn baood ne a sūur fāa n yūdā.

Ti sēn yūd fāa yaa ti ninsaal yel-segdi wā tog n paamame ti b koglg-b ne noy buud sēn na yī ti ned ra wa bao a sēn na maan n pōs pān-wōrdem b sēn maand-a n kong n wēneg n kē wēnem maan n lebs p̄gē wā.

D sēn mi ti segdame ti d keng tēms ne taab zood yōkr zīndgrā.

D sēn mi ti nasōzini (tēmsā fāa lagem-n-taar kāsengā) le mooname n wilg b tēeb ninsaal burkīndlem la a t̄rlem pānga, pag la rao yel-segdi sēn zem taabā, ti b le wilgame ti b ratame n mao n paas ninsaalbā vūm sōmblem ti yī ned fāa sēn so a meng vūmē wā ti yel käng pāng yūg a pīndā.

D sēn mi ti tēms nins sēn be nasōzini lagem-n-taarā p̄gē lagma ne lagem-n-taarā n nk sard n na n sōng ti dūni wā p̄gē bi ned fāa tū ninsaalb yelsegdi wā sēn gāneg noy ninsā.

D sēn mi ti ninsaal yel-segdi noy bāmba gānegr sā n yī lagem-n-taarā ne a kēedbā n na n naag taab n maan-b n na n sōng ti b tūubā yī sōma wā.

Pipi koεεga.

Ninsaalbā fāa sā n doge, ned fāa so a menga, ned pa rogd n yaa yamb ye, nebā fāa zema taab b yel-segdi la b burkīndlem wεengē. Nebā fāa tara yam la tagsgo, ned fāa togame n vūnd ne a to saam-biir p̄gē.

Koεεg a 2 soaba.

Ned fāa tara sor n tōe n d̄i seb-kānga sēn gāneg noy ninsā yōodo ti bakr buud ka zīnd ye, pa tūus f sēn yaa buud ning ye, f yīng kōbg sēn ya-a soab ye, f yaa pag bi rao ye, f wēnd-sor sēn ya-a soab ye, f sēn yāk n tik politik ninga, bi tēeb buud a to ye, f tarem sēn ya-a soab ye, f sēn dog ne b rāmb ye, bi būmd buud a taab sēn bakd ye.

Sēn paasde, pa tōe n tik ned tēng politik neng sēn ya-a soab n bak a soab noy-bāmbā yōod rub wεengē ye, pa tūus tēngā sā n so a menga bi a sā n be zamaan a to yem̄bdē.

Koεεg a 3 soaba.

Ned buud fāa tara sor n tōe n vūnde, n soog a menga la a gūnug a menga.

Koεεg a 4 soaba.

Pa tog n dɪk nɪnsaal buudǎ fǎa n maan yamb ye bɪ n weoog-a ye. Yembdǎ ne nebǎ koosgǎ gɪdgame, ba sɛn wa n ya yembd buud nin fǎa.

Koεεg a 5 soaba.

Pa tog n sɪbg nɪnsaal buudǎ fǎa ye, pa tog n sɪbg nɪnsaal tɪ sɪbgrǎ yɪ toog wɔsgo, tɪ pa sɛn na maan nɪnsaal ye.

Koεεg a 6 soaba.

Ned fǎa tara sor tɪ sɛn wa n ya sɪŋg nɪng fǎa, bɪ b sak n deeg a sɛn yaa ned nɪng buud bɔ-kaoor soog taoore.

Koεεg a 7 soaba.

Nɪnsaalbǎ fǎa zema taab laloa taoore, b fǎa tog n paama laloa wǎ koglgɔ tɪ bakr ba a ye pa zɪnd ye. Nebǎ fǎa tara sor n tɔe n paam tɪ b koglg-b ne bakr buud fǎa sɛn na n wa maan n kɪs seb-kǎnga noy wǎ sɛn gǎnegǎ, ne bɪmb nɪns sɛn na n wa ne bakr-bǎmba.

Koεεg a 8 soaba.

Ned buud fǎa tara sor n tɔe n kɛng a tɛngɛ bɔɔd soog taoore n tɪ bɔ ne weoogre, sɪbgr buud fǎa b sɛn maan-a, tɪ nɪnsaalb yel-segdɪ sebrǎ gɪdge, tɪ laloa mi tiiri.

Koεεg a 9 soaba.

Pa tar sor n tɔe n yɔk ned zaalem, n pag-a roogo bɪ n yiis-a a tɛngɛ n tɪ nɪng zɪŋg a to tɪ laloa zɪ tiir ye.

Koεεg 10 soaba.

Ned buud fǎa tara sor wa laloa sɛn wilgǎ, t'a yell ta bɔ-kaoodb sɛn so bɔɔdǎ, n tɔe n kao tɪ pǎn-dǎmb ka lob b toogo, la sɛn bɔɔd sɪd taoore, tɪ b bɔ nɪn-buiid taoore n wilg a yel-segdɪ bɪ a tɪlae-yela, bɪ n wilg b sɛn yet tɪ yɛnda soabǎ maana bɪmb nɪngǎ kongr sɛn taɛ.

Koεεg 11 soaba.

1. B sǎ n yeel tɪ ned maana bɪmb sɛn kis n dat n paalg-a, sǎ n pa b wa n bɔ-a lame tɪ bɔɔdǎ yɪ neb fǎa taoore, t'a paam sɔangd sɛn mams n paas a poorɛ fǎa, ket n ya wa yɛnda soabǎ pa maan bɪmbǎ ye.

2. B pa tɔe n bɔ ned n paalg-a bɪmb a sɛn maan bɪ a sɛn pa maan yɪnga, sǎ n mikame tɪ yellǎ sɛn maanǎ wakato, bɔɔd soog nengɛ yel bǎmba ra pa kis ye. Sɛn paasd me, b sǎ n bɔ yellǎ, b pa tar sor n tɔe n kɔ ned nɪng sɛn maan-a yellǎ sɪbgre tɪ yɪug yellǎ sɛn maanǎ sasa laloa sɛn da gǎneg sɪbgr buud nɪns yel-bǎmb wɛengɛ wǎ ye.

Koεεg 12 soaba.

[Missing]

Koεεg 13 soaba.

1. Ned buud fǎa tara sor n tɔe n gɔ a tɛngɛ, n kɛng zɪŋs nɪns fǎa a sɛn date, la a yǎk a sɛn dat n zɪndɛ.

2. Ned buud fǎa tara sor n tɔe n yi tɛngɛ n lebg n wa a meng tɛngɛ, a le tara sor n tɔe n yi a meng tɛngɛ n kɛng tɛn-taaga la a le lebg n wa a tɛngɛ.

Koεεg 14 soaba.

1. Ned sã n wa be toog zug tēngē tɪ b namsd-a wʊsgo, a soab tara sor n tõe n yɪ n bao gãag-sobend tēms a taabē, a le tara sor n tõe n paam tɪ b reeg-a tēn-bāmbē.

2. La sã n mikame t'a sēn maanã, laloa gɪdgame tɪ b mik tɪ yaa sɪda, bɪ sã n mikame t'a sēn maanã pa zems ne nasōzini (tēmsã lagem-n-taar kāsengã) sēn gāneg noy ninsã, a pa tar sor-kāng ye.

Koεεg 15 soaba.

1. Ned buud fãa tara sor n tõe n paam tēng-n-biilim tika.

2. B pa tar sor n tõe n wōr ned n menes a tēng-n-biilim ye, b le pa tõe n gudg-a t'a ra teem a tēng-n-biilim ye.

Koεεg 16 soaba.

1. Pag ne rao yʊʊmd sã n ta kãadem b tara sor n tõe n kē kãadem la b tilg yir tɪ pa tũus b yībã buud sēn ya-b rãmba, b tēng-n-biilim bɪ b wēnd sor tũudum. Kãadmã kēesg noy pʊgē, b yībã yel-segdɪ yaa a ye, pa yɪd to ye, kãadmã vum wakato la a kaoob wakat me b yel-segdɪ wã ya a ye.

2. Kãadem pa tõe n kēes tɪ pa tũ ne kãad-ratbã sakr sēn pa tũ ne modgr ye.

3. Zak yaa tēng yēgre (tēng bōn-bulli). A yaa tēng vum sũuri. Tēngã neb togame n koglg-a, goosneerã (leta wã) togame n koglg-a.

Koεεg 17 soaba.

1. Ned buud fãa, f ya f ye bɪ f bee sull pœga, tara sor n so a bũmbu.

2. B pa tõe n wōr ned n deeg a sēn so ye.

Koεεg 18 soaba.

Ned fãa tara sor n tõe n tags a sēn date, n bʊgs a sēn date la a tũ wēnd-sor ninga a sēn date. Sor-kāng a sēn tarã wεengē a tõeeme n teem wēnd-sor n tũ bɪ n teem tēebo a le tõeeme n wilg a wēnd-sor bɪ a tēebo ne kaorengo, maana maanego tɪ yɪ yēnda a ye bɪ n naag ne a taaba tɪ yɪ neb sʊka bɪ bāmb bal ne taaba.

Koεεg 19 soaba.

Ned buud fãa tara sor n tõe n tē a sēn date la a gom a sēn date, rēnda n kɪt tɪ ned pa tog n zoe rabeem ne a tēeb wilgri, la a tar sor n tõe n bao n bāng kibay la a paam kibay n tall-b n piuug zīg fãa n pa ges tēmsã tods ye, tɪ yɪ ne rabay buud fãa a sēn date.

Koεεg 20 soaba.

1. Ned buud fãa tara sor n tõe n paam n maan tigsga la lagem-n-taar sull sēn pa tar yela (sēn pa na n wa ne gudgri).

2. B pa tõe n modg ned ab a ye t'a kē lagem-n-taar pʊgē ye.

Koεεg 21 soaba.

1. Ned buud fãa tara sor n tõe n ning a toog a tēng vum tʊʊmē, a tõeeme n maan tʊʊmd a toore bɪ tũ ne neb b sēn yāk tɪ b let lagem-n-taara sull n tʊmdē, tɪ nin-bāmb yākṛã yaa sēn maan tɪ pa tũ ne modgr ye.

2. Nin-buiidã sēn dat bũmb ninga la tēngã zāab tʊʊm tikda.

3. Nin-buiidã raabã wilgr tog n tũu ne vot sēn na n maan tɪ zāmb ka zīnd ye, votã me tara wakat sōor n tog n le maane, votã tõeeme n maan tɪ yɪ nin-buiid vote, bɪ gʊls n vot buud a to sēn wēnd wa bāmba sēn maand tɪ ned fãa

tõe n yăk a sên dat-a soaba.

Koεεg 22 soaba.

Ne buud fāa, a sên yaa nin-buiidā ned a ye wā yīnga, a toga ne ninsaalb yel gesg soogā sōngre. Sōngrā yaa arzeka, vum sōmblem la rog-n-mik wεengē sên yaa tūlae ne ninsaal burkīnd la a tūrlēm baoobo, a mengā yidgr yīnga, sên na n tū ne tēnga meng tūmde n paas tēms ne taab lagem-n-tūm pāng tū zems ne tēng fāa tūm yōgeng sên ya to-to la a laog sên zem tēka.

Koεεg 23 soaba.

1. Ned buud fāa tara sor n tõe n paam tūmde, n tõe n yăk a sên dat tūmd ninga tū tū ne tūmdā kūun sên na n maan tū wēgb pa zīnd ye, la b koglg-a ne tūmā kaalem.
2. Nebā fāa tog n paama yaood sên zems ne b sên maan tūmd ningā tū wēgb ka ye.
3. Ned ning fāa sên tūmd-a toga ne yaood sên zems a sên maane, ti sên paamdā sek yēnda ne a zak rāmb vum tū yū burkīnd pūgē, tū sā n mik tū segdame; bī a paam tū b paas-a sōngr buud a taaba.
4. Ned buud fāa tara soor n tõe n naag neb a taaba n lulg sēndika sulli (tūntūmdb sōngr sulli) sên na kogend tūntūmdbā nafo.

Koεεg 24 soaba.

Ned buud fāa tara sor n tõe n paam vūsem la yō-noogre, būmb zāng la tūmā wakat sōor tek wilgri n paas vūsem. Vūsmā geendame n tar wakat-wakato, vūsmā sasa b tog n yaoa a soaba.

Koεεg 25 soaba.

1. Ned buud fāa tara sor n tõe n paam tare sên na n sek a meng la a zak rāmb laafi la b vum sōmblem baoobo, būmb zāng la rūbā wεengē, yeelgrā (futā), zī-gāadgā, tūsgā n paas vūmā sōmblem baoob tūm nins sên segd-b ne yē wā. A sā n wa pa tar tūmde, a sā n wa bēedē, a sā n wa lebg kamsa, a sā n wa lebg pūg-kōore bī ra-kōore, a sā n wa kūle bī būmb buud a taab sā n wa kūt t'a pa le tõe n dūlg la a ges a meng yelle, tū yaool n pa tū ne yēnda a maan tū yellā paam-a, a togame n paam sōngre.
2. Biig pūg sasa la a yāadem wakato, a tara sor n tõe n paam sōngre la koglgo. Kamba fāa, f roga kāadem pūgē tū b rogame tū b ba rāmbā pa kē kāadem ne taaba, b fāa segda ne sōngre.

Koεεg 26 soaba.

1. Ned buud fāa tara sor n tõe n paam kaorengo. Kaorengā tog n yū zaalem, ba tū na yū yāadmē kaorengā (kaoren-sungā). Yaa tūlae tū kambā paam kaoren-sungā. Tūm-minim la nus tūm zāmsg kaorengā togame n piuugi. Karen-do bedā kaorengā tog n maaname tū neb nins fāa bāngr sên sek be taabā paam n kē tū zāmb pa zīnd ye.
2. Kaorengā sên tog n gēeg būmb nins yaa ninsaal mengā yidgri la ninsaal yel-segdī noy sebrā tūub pāng paasgo. Kaorengā togame n sōng tū tēmsā ne taab wūm taab moore, buudā toor-toorā bī wēnd-sor tūudum toay-toayā wūm taab moore, tū sull fāa sak a to sên yala la b yōg taab zoodo. A togame yasa n sōng tū nasōzini (tēmsā ne taab lagem-n-tay kāsengā) tūma kēng taoore, sên na yil ti bāana gāand dūni wā pūgē.
3. Ba rāmbā n yaa pipi n tar sor n tõe n yăk wubr ning buud (kareng ning buud) bāmb sên dat tū b kambā paame.

Koεεg 27 soaba.

1. Ned buud fāa tara sor n tõe n ning a meng nin-buiidā rog-n-mik sull tūmē (vūmē), n rū tūm-minmā bāngr yōodo la a naag n tūm bāngrā baoob tūmē wā la a paam n dū tūm bāmba sên wat ne yōod ninsi.

2. Ned fãa tara sor n tõe tı b koglg a bãngr yõodo la a bãngr teedo, tı yaa sebr la a gũls yã, bı yaa te-naands la a maan yã.

Koεεg 28 soaba.

Ned buud fãa tara sor n tõe n dat tı bãan zĩnd nebã ne taab sũk tẽnsẽ wã, la tẽnsã ne taab sũka, tı seb kãnga sẽn wilg yel-segdı ninsã tõog n paam n yı sıda

Koεεg 29 soaba.

1. Ninsaal tara tılae-tũm ne a neba (a nin-buiidu), bala a mengã yidgr pa tõe n maan tı pa yı na a nebã pũgẽ vum ye.

2. Ned yel-segdı tũub pũgẽ, la a sẽn tar sor n tõe n maan a sẽn datã wεengã, ned fãa toaag sẽn tekẽ yaa laloa sẽn wilg bũmb ninsa, sẽn na yı n sõng tı ned fãa bãng a to yel-segdı la a sẽn tar sor n tõe n maan a yam. Sẽn paasd me, yaa sẽn na yı tı b tõog n tũ ninsaal vum sõmblem noy wã, ninbuiidã vum noy wã tũubu la nebã fãa vum sõmblem baoobo, sã n yaa tẽng zãab buud ning sẽn ya nin-buiid naam n zãad-a wã.

3. Yel-segdı bãmbã la maan-m-yam bãmbã pa tõe n duk n maan tı pa yı wa nasõzini sẽn gãneg noy ninsã sẽn datã ye.

Koεεg 30 soaba.

Seb-kãngã gomd ba a ye pa tõe n wa ruk t'a yı wa tẽng a ye, goosneer a ye bı ned a ye yell ye, t'a soab tik rẽnda n dat n maan bũmb sẽn na yı n sãam yel-segdı la maan-m-yam nins sebrã sẽn gomd-b rãmb yellã ye.
